

Gratis
meeneem
folder

Wandelroute

van Moesland tot Maasland

Tijdens het jaarlijkse carnaval heet Schaijk 'Moesland'. Carnaval wordt in Schaijk volop gevierd met als hoogtepunt de spectaculaire optocht. De naam Moesland refereert aan de boerenkool die verbouwd wordt in dit agrarische gebied. Het buitengebied tussen Schaijk en Herpen is van oudsher een uiterwaardengebied. Hier stroomde vroeger de Maas, vandaar de naam 'Maasland'.

www.vvvlanderd.nl

Platform Toerisme Landerd

1

“Schaijk een Werelddorp”

Een overgebleven grafheuvel toont aan dat het gebied rond Schaijk al vroeg bewoond is geweest. Vanaf ongeveer 1200 na Chr. is er sprake van permanente bewoning. De naam Schaijk werd vroeger gespeld als Scaeywijk, Scadewic of Schadewijk. Het woord wijk betekent: nederzetting. Sche of scha betekent bos, het betrof hier de griendgronden (wilgenbossen) langs het inundatiegebied van de Maas. Vandaag de dag is Schaijk een gezellig Brabants dorp met een interessant horeca- en winkelaanbod. Onder de noemer ‘Schaijk een Werelddorp’ worden door ondernemers in Schaijk initiatieven ondernomen om de leefbaarheid in het dorp te bevorderen en Schaijk te promoten.

1 R.K. Kerk St. Antonius Abt, Schaijk

Deze kerk is gebouwd op de locatie van een oudere kerk. Vanwege geldgebrek werd de nieuwe kerk in fasen gebouwd, het eerste deel in 1894 en het schip in 1902. De oude kerktoren bleef staan, maar was in verhouding tot de nieuwe kerk te laag. Men vond het zonde om de toren af te breken en bedacht een creatieve oplossing: de nieuwe toren werd om de oude heen gemetseld. Achter in de kerk staat een oud Smitsorgel, dat is aangewezen als Rijksmonument. De familie Smits, uit buurdorp Reek, stond in de regio en ver daarbuiten bekend als bouwer van kwaliteitsorgels. In vele kerken in Zuid-Nederland zijn Smitsorgels geplaatst. Naast de kerk staan een oude beuk en een prachtige plataan. Links naast de kerk staat een Heilig Hartbeeld uit 1925, geschonken ter gelegenheid van een 40-jarig priesterfeest.

3

2 Buitengebied tussen Schaijk en Herpen

Het buitengebied tussen Schaijk en Herpen lijkt op een poldergebied. Het is een mooi open gebied met weilanden en akkers. Er komen hier veel vogelsoorten voor, zoals de Kievit, de scholekster, de gele kwikstaart en niet te vergeten de ijsvogel, die hier regelmatig gesignaleerd wordt.

3 Erfdijk

De Erfdijk is een door het landschap slingerend dijkje, dat eens het dorp Herpen moest beschermen tegen het Maaswater, dat uit het zuidoosten kwam. De Erfdijk is aangelegd rond 1300 en is daarmee één van de eerste dijken in het Maasland. De naam heeft te maken met de verdeling van gemeenschappelijke grond onder de Herpenaren: bij ieder stukje of erf hoorde een stuk dijk om te onderhouden. Wanneer het gebied onder water kwam te staan had de dijk veel te lijden van het hoge water. Er zijn door de eeuwen heen dan ook veel dijkdoorbraken geweest. Dat is her en der nog zichtbaar in het landschap door de zogenaamde ‘wielen’ die hier ontstaan zijn, zoals de Brouwerswiel en de Couwenwiel. Wielen zijn diepe plassen gelegen aan een dijk die zijn ontstaan door een plaatselijke dijkdoorbraak waarbij het water met grote kracht het

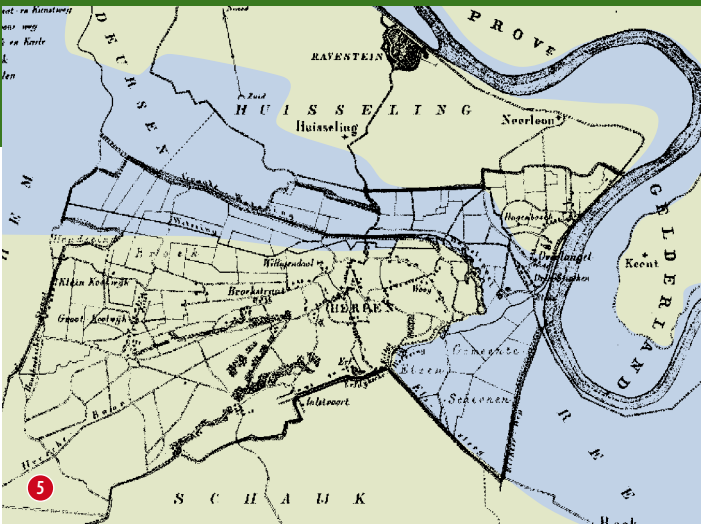

4

4 Hamelspoelweg

De Hamelspoelweg leidt naar De Hamelspoel (ook wel putwiel genoemd). Dit is van oorsprong een oude bedding van de Maas. Het vormt nu een langgerekte waterpartij ten Noordoosten van Herpen en is onderdeel van de Hertogswetering. Deze plek was tot het begin van de vorige eeuw een heel zwak punt bij de beheersing van het maaswater. Hier moest het water dat met geweld kwam aanstromen over de breedte van een kilometer tussen twee dijkjes door worden geperst. De dijkjes lagen op een afstand van honderd meter van elkaar tussen de dorpen Herpen en Overlangel, met alle gevolgen van dien.

achterliggende land binnen kolkt. Nu zijn deze wielen prachtige beschutte vijvers, met ieder een heel eigen sfeer. Helaas zijn er door de jaren heen tientallen wielen gedempt. Het boerderijtje met huisnummer 22 is ruim 200 jaar oud. Het stamt uit 1811. Het heeft een zogenaamd ‘wolfsdak’: een zadeldak met twee afgeschuinde vlakken aan de korte zijden. Deze afgeschuinde vlakken worden ook wel wolfseinden of wolfeinden genoemd. Let u ook eens op de mooie leilinden langs dit huis. Vroeger plaatste men lindebomen om de koelte in huis te bewaren, maar ook vanwege de nectar in de bloesem van de linden. Veel mensen hielden bijen, vooral voor de honing omdat deze erg gezond is, maar ook om zelf kaarsen te kunnen maken van de bijenwas. Deze werd ook veel gebruikt om meubels te poetsen. Lindehout werd gebruikt voor houtsnijwerk om bijvoorbeeld kruisbeeldjes, wijwatervaten etc. te vervaardigen.

Kaart uit ca. 1870. In blauw zijn de overstromingen van de Beerse Overlaat in 1876 en 1880 aangegeven.

5 Beerse Overlaat

Hier gaat u het gebied in van de 'Beerse Overlaat'. Ondanks de bedijking, moest in geval van zeer hoog waterpeil het water doorgelaten worden om dijkdoorbraken en wateroverlast te voorkomen. Om de overstromingen te reguleren, liet men op de linkeroever van de Maas meerdere dijkloze stukken of verlaagde dijkvakken bestaan, die dienden als overlaten bij hoog water. Het overstromende water volgde een oude Maasbedding parallel aan de huidige Maas. Deze meestal groene zone, die 's winters vaak veranderde in een meer dan kilometer-brede rivier, begon bij Beers. Het eerste stuk bij Beers droeg de geografische naam Beerse Overlaat. Vervolgens volgde het water de vallei van de Raam en het bekken van de Hertogswetering. Deze tijdelijke rivier werd Beersche Maas genoemd.

Vanaf 1922 kwam dit gebied bijna ieder jaar eens of soms meerdere malen totaal onder water te staan, tot aan de oude bebouwing van Reek, Schaijk en Herpen. De Beerse Overlaat is in 1942 gesloten.

6 Rijksweg N324

De Rijksweg (N324) wordt in de volksmond ook wel (oude) Bosse baan genoemd. Dit is de oude verbindingsweg tussen Den Bosch en Nijmegen. Deze weg is aangelegd door de Romeinen om een snelle verplaatsing van troepen in hun rijk mogelijk te maken. Vanaf 1811 laat keizer Napoleon in zijn Rijk een

7 Jan de Jong huis (Rijksweg 56)

Dit markante gebouw is aan het begin van de jaren '60 ontworpen door architect Jan de Jong die hier ook gewoond en gewerkt heeft. Dit gebouw is uniek in zijn stijl en een mooi voorbeeld van de Bossche School architectuur. Deze architectuurstroming is gebaseerd op een maatsysteem: een stelsel waarin de ideale onderlinge verhoudingen van een ruimtelijke omgeving zijn vastgelegd. Jan de Jong is op 84-jarige leeftijd in 2001 overleden en ligt begraven in Reek. Het gebouw wordt nog steeds bewoond door zijn weduwe.

8 Grafheuvel Hemelrijk

Deze grafheuvel dateert waarschijnlijk uit de bronstijd (circa 2000 tot 800 voor Christus). In 1960 werd deze grafheuvel opgemerkt door een medewerker van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (later opgegaan in de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Boringen wezen uit dat de grafheuvel is opgebouwd uit donker zand en plaggen. De grafheuvel is nooit opgegraven. Meer informatie is te vinden op het informatiebord.

10 De Maashorst

Natuurgebied De Maashorst biedt ruim 3.500 hectare aan prachtige en afwisselende natuur, waaronder het gebied Schaijkse Heide. Dit grootste aaneengesloten natuurgebied van Brabant wacht erop om ontdekt en beleefd te worden! www.allemaalmaashorst.nl

11 Schutskooi

Een Schutskooi is een ijzeren kooi. Schutskooien werden over het algemeen geplaatst bij grote wegen of uitvalswegen. Hierin werd loslopend vee, dat opgevangen was, vast gezet (geschut/bewaard). Tegen vergoeding van 'schutsloun' kon de eigenaar zijn vee dan weer meenemen. Meer informatie is te vinden op het informatiebord.

9 Franse Baan en Legerstraat

De Franse Baan en de Legerstraat ontleen hun naam aan de Franse tijd, toen de legers van Napoleon in dit gebied bivakkeerden.

12 Schutsboomstraat

Schaijk had vroeger een bekend schuttersgilde "Het Sint Antonius gilde". Eens per jaar was het koningsschieten, waarbij geschoten werd op de zogenaamde 'Schutsboom'. In 1886 is het Schaijkse schuttersgilde opgeheven. De naam Schutsboomstraat herinnert aan de schutsboom die vroeger in deze straat stond opgesteld.

van Moesland tot Maasland

Knooppunten:

88 - 5 - 11 - 61 - 62 - 4 - 6 - 7 - 8 - 26 - 96 - 25 - 61 -
86 - 92 - 99 - 28 - 27 - 24 - 89 - 52 - 88

Scan de QR code of ga naar de Route.nl-app en zoek op wandelroute 1308298

Startpunten:

VW-agentschap dorps huis De Phoenix,
Pastoor van Winkelstraat 11, Schaijk
Charme camping Hartje Groen, Udensedreef 14 Schaijk
Restaurant Nieuw Schaijk, Rijksweg 46 Schaijk
Roompot Vakantiepark Schaijk, Hermanusweg 4 Schaijk

